

Enric Valor: una vida de compromís amb la llengua i el país

Enric Valor i Vives va néixer l'any 1911 al si d'una família de la petita aristocràcia rural, a la localitat meridional valenciana de Castalla (l'Alcoià). Va realitzar els seus estudis de professorat mercantil a l'Escola de Comerç d'Alacant. La seva activitat professional ulterior es va adreçar a la indústria del calcer, cosa que el va dur a treballar, encara de ben jove, a dos centres de producció sabatera com van ser Elda, prop de la seva Castalla nadiua, i Mallorca, on va muntar la Secció Jurídica de la Unió Nacional de Fabricants de Sabates.

Emperò, els llocs on Valor ha residit més temps han estat les ciutats d'Alacant, en la seva joventut, i de València, on ha continuat vivint fins ara. A Alacant és on inicia la seva tasca com a periodista, escriptor i activista polític; allà entra en contacte amb la redacció de El Tio Cuc, un periòdic satíric d'ideologia republicana escrit en una valencià dialectal on Valor col·labora, entre d'altres escrits, amb un curs d'ortografia catalana que provoca, al final, que aquest mitjà acabe redactant-se en un català correcte. Durant aquesta època d'eufòria republicana, Valor contribueix també a la fundació d'un moviment nacionalista a Alacant, la ideologia del qual difon a través d'un programa radiofònic bisetmanal.

A València, Valor també escriu a la premsa nacionalista del moment: El Camí, El País Valencià, La República de les Lletres... però la seva arribada al Cap i Casal del Regne té lloc poc abans del començament de la guerra i tota la seva activitat es decanta en defensa de l'estat republicà. Així, la vida pública de Valor a la capital del País Valencià no es reprendrà fins després del parèntesi bèl·lic, quan el nostre candidat entra en contacte amb els prohoms del catalanisme valencià que havien sobreviscut a la contesa i participa activament en les tertúlies que van preparant l'ambient per al redreçament lingüístic i cultural del país.

Dissortadament, la guerra no havia acabat per al nostre home, perquè entre 1966 i 1968, el règim de Franco, com a conseqüència de les activitats antifeixistes de Valor, el fa passar tres anys a la presó. El 1969, ja lliure i "sense haver après la lliçó", participa en la fundació de la primera revista valenciana en català de la Dictadura, Gorg, que dura altres tres anys, fins que els adalids del dictador a València s'adonen que el proselitisme catalanista que escampa la revista no els convé gens ni mica.

Això no fa aturar la tasca conscienciadora de Valor, que continua, ja en els anys 70, a través d'un nou intent periodístic, Els Quaderns de Gorg, on continua per dos anys més encarregant-se de la línia editorial que havia encetat en Gorg, i, paral·lelament publica articles de tema catalanista i lliçons de gramàtica normativa als diaris d'Alacant i València.

Com veurem més avall, l'obra literària de Valor, especialment la rondallística, comença a veure la llum amb l'inici dels anys 50, mentre que l'obra lingüística, més compromesa, es retarda fins a mitjans 60, quan ja el règim dictatorial comença a afluixar les seves exigències.

Amb l'arribada de la democràcia, el nostre home comença a rebre les distincions d'agraïment per la seva tasca com a gramàtic i escriptor (en català) durant els temps difícils del règim anterior:

- Membre de l'Institut de Filologia Valenciana des de la seva fundació (1978). -Premi Sanchis Guarner de la Diputació de València, 1983.
- Premi de les Lletres Valencianes de l'Ajuntament de València, 1985.
- Membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans des de 1986.
- Membre del Consell Assessor de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (1987). - Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, Òmnium Cultural de Barcelona, 1987.

- Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya, 1993.
- Doctor Honoris Causa per la Universitat de València, 1993.
- Miquelet d'Honor de la Societat Coral El Micalet, de València, 1996.
- Premi Cavanilles de l'Institut Valencià d'Excursionisme i Natura, 1997.

En els anys noranta, els homenatges a Enric Valor, empesos tant pel moviment de les Escoles Valencianes com, al principi, per la Generalitat Valenciana i molts ajuntaments, s'han succeït per tot el País Valencià. Com a conseqüència d'això, ja són moltes les places, carrers i escoles arreu del País Valencià que duen el seu nom.